

Minden településnek van egy olyan helye, amihez a közösség majd' minden tagjának édes emléke fűződik. A hatalmas lángosok, esti bálók, első csókok íze és hangulata elkíséri az embert egész életében. Ilyen helynek számított Pécsen évtizedeken keresztül a Balokány, ahol nemzedékek tanultak meg úszni, majd vitték csónakázni először a kedvest, utána a családot. Az 1980-as évek elején a létesítményt bezárták, és utána hosszú évtizedekig a felelőtlenség mementójaként rontotta a környék látképét. Mára valami elkezdődött, de hosszú még az út, hogy újra méltó módon fogadhassa a látogatókat.

Pécs szendergő tündéerkertje: a Balokány

A belvárostól délkeletre terül el ez a kezdetektől fogva süppedékes, vízjárta rét. A név etimológiája kapcsán megoszlanak a vélemények, egyesek szláv jövevényszónak vélik, mások a török eredetű „Balu hanja”, azaz Balu majorja, vagy „Balikháne” halas, mocsaras helyet jelentő szavakból eredeztetik. A legvalószínűbb, hogy az eredeti forrásokban „Balokanya”, „Balukan” mocsaras rétet jelentő szó a pécsi bosnyák lakosságtól származik.

A Balokány területe a török hódoltság idején még a város határain kívül esett, az itt feltárt hatalmas agyaggödör szolgáltatta a városi építkezések anyagát. A termelés egy fázisában a gödör alján források törtek fel, és rendkívül mocsarassá vált a terület, amelynek közelében a budai külváros halottait temették. Madas József kutatásai szerint első említése 1746-ban történt, amikor a városi tanács elhatározásából a különböző források vizét töltések közé kényszerítve tóvá duzzasztották, a felesleg levezetésére pedig árkot ástak, ahol még egy malom is üzemelt.

A tó tervszerű használata a 19. században kezdődött. A tavat kimélyítették, és a kikötött iszaptól a tó közepén egy szigetet emeltek. Ezen építette fel Vitéz Ferenc pécsi szabómester a tánctermet, biliárdszobát és borkimérést egyaránt magába foglaló épületet, a tó egy részén pedig szabályos fürdőt alakított ki, és még úszómestert is alkal-

mazott. 1853-ban Engel Adolf nagyvállalkozó kezébe került a terület, aki a mocsaras környéket lecsapolgatta, a helyén pedig 1858-ban uszodát és tornaiskolát létesített. Német testnevelő mintától inspirálva az „Albert Fő-Herczegről nevezett Pécsi Uszoda és Testgyakorló Intézet” falai között valósult meg Baranyában először az intézményes úszásoktatás. Ennek katonai következményei is voltak, ugyanis az 1866. évi osztrák–porosz háborúban több katona is az Engel uszodájában kapott leckéknek köszönhetően élte túl a megpróbáltatásokat. A következő évtizedekben is állandó változásban volt a Balokány, először a Pécs-Mohács vasútvonal építése során kettévágták, 1886-ban a fából készült fürdő helyére új, már téglából emelt uszoda került, a környéket parkosították, dísznövényeket ültettek, sétányokat készítettek. 1933-ban újabb fejlesztések történtek, Dulánszky Jenő tervei alapján elkészült a versenymedencével, lelátóval és gyermekmedencével ellátott szabadtéri fürdő, mellette ifjúsági sportpályát, a polgárság számára pedig tenispályákat alakítottak ki.

A következő évtizedekben a város

kezébe kerülő Balokány fejlesztésére már nem áldoztak pénzt. Ennek ellenére a város közkedvelt strandjának számított egészen az 1980-as évek elején történt bezárásáig. A halastó ekkor még megmaradt, de már a rendszerváltozáskor látszottak a gazdáltnak nyomain, a halak elpusztultak, a tó biológiai értelemben meghalt. 1995-ben a tavat leeresztették, a medret kitakarították, de a szökőkút visszaépítésének elmaradása miatt az újjászületett tó elhínárosodott. A terület átfogó rehabilitációja a pécsi 2010. évi EKF program keretében indult meg. A parkot kitakarították, mellé pedig felépült a város jelképének számító hangversenyterem és könyvtár. Ma a Balokány Ligetért Összefogás civil egyesületnek köszönhető a Balokány rendben tartása. 2011-ben az ő áldozatvállalásuk révén adták át a felújított szökőkutat, a sötétedés után különböző fényekben díszelgő Aranyeső-forrást. Ma már újra érdemes elsétálni egy őszi napsütéses hétvégén a ligetbe, gyönyörködni a régi emberek ízlésébe és bizakodva tekinteni a jövőbe.

LEJEGYZTE: DR. VARGA SZABOLCS

Pécsi séta rovatunk megjelenését a Grawe Életbiztosító Zrt. támogatja

